

Poul Dissing 75: Den grimteste mand i byen er nu nationalskjald - en lektie for ledere og kulturaktører

Det må have været i 1967 at den lokale VU-formand opsøgte min storebror for at få et godt råd. Formanden var egentlig alt for gammel til at være formand for Venstres Ungdom, særligt da på et tidspunkt, hvor hele tidsånden blandt unge gik liberalisterne imod. Måske har han lettere beskedent tænkt, at netop i sådan en krisesituation kunne han ikke løbe af pladsen, for det var moden mands erfaring og alder, der var behov for. Fremfor ungdommeligt letsind og vovemod. Retfærdigvis skal det siges, at vel var han gammel af en politisk ungdomsformand at være, et sted i trediverne, men havde dog selvkritisk indsigt nok til at opsøge ungdommelig inspiration. Her kom min storebror Tage ind i billedet.

Han havde nemlig været i København i en periode, og det var dengang slet ikke nogen selvfølge for en ung mand fra landet. Det var da også kun en tvungen værnepligt der havde ført ham til en CF-kaserne, hvor man lykkeligvis havde så megen frihed, at man nemt kunne opsøge musikmiljøet. Særligt i den såkaldte "Folkeklubben", hvor navne som Poul Dissing, Freddy Fræk, Kjeld Ingrisich, Frode Veddinge, Benny Holst, Trille og mange andre slog deres folder og strenge, og alle var en del af det impressarioen bag, Walther Klæbel, kaldte for "den danske folkebølge".

Lige præcist fordi min bror havde gjort hele rejsen fra Tofltund til København, dukkede VU-formanden op med et spørgsmål: Hvis det nu nemlig var sådan, at de unge skulle have "noget ungt" for at komme i Venstres Ungdom, hvilket navn skulle da monstro underholde ved foreningens traditionsrige høstfest på Frosch Hotel? Min bror har næppe tøvet et sekund, før han svarede - Poul Dissing. Ham havde han hørt i Folkeklubben synge om den lille dreng, der ønskede sig en hest, men sørgeligt aldrig fik anden end den, der kørte kisten med moderen bort. Sammen med de andre i salen havde han indforstået, omend højlydt kan man høre på pladeudgivelser fra tiden, moret sig over disse udgaver af ældre danske viser. Ingen forstod sikkert helt, hvorfor man morede sig;

man mærkede blot, at her var der noget ganske nyt undervejs. Og manden sang så mærkeligt ud af sin mærkelige krop, at det måtte have med humor at gøre.

VU-formanden har ingen anelse haft om, hvem Poul Dissing var, for egnstavisen Dannevirke skrev ikke om den slags og fjernsynet har ganske givet holdt sig lidt forsigtigt tilbage eller sendt programmer med Dissing så sent, at selv en yngre landmand for længst var tørnet ind. Så han har været helt uskyldig. Min bror derimod kendte Dissing, men har nok været så begejstret ved tanken om besøg fra det mest moderne musikmiljø i København at han har lukket øjnene for den mulige modtagelse, der i 1967 kunne blive en københavnsk bohemetype og avantgardesanger til del.

Marken var majet, salen var pyntet. Med visne grene. Deltagerne, de fleste mænd fra de omkringliggende gårde, bænkedes sig til den traditionelle madkurvsbespisning med øl og snaps. Man var forventningsfuld, slet ikke skeptisk, for tilliden til formanden var stor. Han havde gennem mange år ikke blot sørget for den politiske dannelse, men bestemt også for nogle gode fester med underholdning, der var til at forstå. Som man sagde det i Sønderjylland, efter først at være kuert af Bischmark og senere af København: Der var "noget også for vi andre".

Efter en del snapses tid trådte formanden ind på scenen. Jeg havde med mine tretten år fået lov til at sidde lige indenfor døren, og skulle nu i en ung alder opleve en forsmag på de kløfter, der senere skulle splintre landet på kryds og tværs, politisk og kulturelt. Stående på scenen - i sidste vinters dilettantkomedies meget kulørte dekoration - annoncerede formanden dette års høstfestunderholdning. Med et lysegrønt jakkesæt, sartgul skjorte, gråt slips og tunge, mørkebrune hornbriller stod han lettere krumbøjet. Efter at have mikrofonpustet sig frem til opmærksomhed hos det snapseglade publikum, bekendtgjorde han med snirklede sønderjydske sætninger, hvor "glaj" han var for at kunne byde velkommen til en af de mest moderne sangere fra

København, der nok skulle give os en "glant awten", nemlig Poul Dissing.

Navnet var stikordet for såvel publikum som kunstner. Salen støttede sig til formandens tonegang, der klart varslede, at nu kom han, sangeren, og begyndte som vanligt at klappe. Dissing var rutineret, på stikordet entrede han resolut scenen. ---

Sammenstødet indtrådte i løbet af et sekund. Al klappen holdt op. Manden var klædt med en klud om halsen. Dertil kom en spraglet skjorte, et alt for langt hår, slidte cowboybukser og for enden af dem nogle store cowboystøvlesnuder. Det var før Dissing sang om at være "byens grimme mand", men udsagnet ville publikum den aften bestemt ikke have modsat sig. Ikke nok med det: Indkom endnu en mand af samme slags og tøj. Benny Holst var det, en glimrende guitarist og sanger, der blot var blevet glemt i benovelsen over det annoncerede hovednavn. Efter Dissings ret spændstige gang tøffede han lidt nervøst over scenen hen til stol og mikrofon,

Der var stille, alvorligt stille. Mit unge hjertes to kamre var ude af takt. Jeg ønskede virkeligt, at København skulle komme til stationsbyen den aften, men kunne også godt se det lidt fra salens side, jeg kendte dem jo alle fra gadebilledet og de var voksne søskende til mine skolekammerater. Hvad var det nu for noget, og havde det ikke været bedre med ingenting, så vi ikke skulle sidde i denne forbandede spænding? Det kan være en efterrationalisering, men jeg tror at have hørt en vis dirren i Dissings stemme, han mærkede en skepsis. Alligevel annoncerede han tappert, at "nu vil jeg og Benny gerne synge en lille saanngggg". Ud af det koncentrerede ansigt, lagt på skrå og med spændte rynker på både kryds og tværs, kom sangen om en lille dreng, der så gerne ville have en hest, Åh nej mor, giv mig en hest mor. Fra guitarerne kom de særeste bluesede klange. Det blev en lang optræden, for kontrakten skulle opfyldes, men begge sider af denne kulturkamp ønskede blot en våbenstilstand så hurtigt som muligt. Nervøse introduktioner, sange, intet bifald. Og forfra igen. I femogfyrre minutter. Og ikke nok med at han sang rigtig dårligt, som en

tilhører bemærkede overfor min bror dagen efter: "Han stod også og gjorde sådan med benet", og eftergjorde den karakteriske rundgang med knæet, som Dissing praktiserede dengang. Mange år efter fik jeg fortalt, at Benny Holst havde ringet hjem og fortalt, hvordan koncerten var forløbet forfærdeligt, og at publikum var så rasende, at de to sangere havde været bange for at få bank.

Nøjagtigt 30 år efter kunne vi alle i TV, som fjernsynet nu var kommet til at hedde, se den samme sanger, med hele DR's Underholdningsorkestrets symfoniske udtræk, synge "God morgen lille land" ved indvielsen af Storebæltsbroen. Og i dag fylder han 75 med applaus og anerkendelse i alle portrætter.

Lektien

Samtidigt med, at Poul Dissing og vekslende medmusikere kæmpede videre, sluttede komikeren Gotha Andersen altid sine fortællinger i DR's "Ungdomsredaktionen" med spørgsmålet: "Og hvad kan vi så lære af den historie?" Et godt spørgsmål, også her. For vi kan lære en hel masse af Poul Dissings historie.

Poul Dissing har ikke forandret sig spor, repertoiret og stilen er fortsat kompromisløst uforandret, omend selvfølgelig fornyet. Det er publikummet, der har forandret sig. Nogle af os har han nået, fordi han sansede en kommende tids toneklang, før den ankom. Nu, når den er den ankommet, lyder hans musik fuldstændigt som den skal, synes vi. Hvor er han *nu* god! Andre af os har han simpelthen overbevist gennem sin stædige vedbliven. Vi har vænnet os til, at musik også kan lyde sådan.

I begge tilfælde har vi Dissing meget at takke. Kunstnere, der kan bane vejen for det nye eller sanse det, før det kommer, udvider vor horisont og gør os dybt glade, energifyldte og handlekraftige.

Også i en slags anden orden kan vi lære noget af bevægelsen fra byens grimme mand til nationalskjald. Der er et bud til kritikere, gatekeepers og hele kulturbranchen. Og vel også til alle med ledelsesansvar. Dissings historie beviser, at man ikke skal give op.

For det første er det kun alt for nemt at afvise kunst eller ideer med uforståelighed eller manglende lighed med noget, der anses for pænt og rigtigt; for problemet kan altså også ligge hos den, der ikke mener at kunne forstå og som simpelthen ikke ejer evnen til at fornemme en udvikling, før den viser sig tykt og tydeligt.

For det andet er det muligt at kæmpe et udtryk frem til det brede marked. Fra Folkeklubben til folkets hyldest.

Og her kunne jeg i den aktuelle kulturpolitiske situation godt ønske mig såvel en stat som en privat kultursektor, der kæmpede for det, man kunne have kært, i stedet for at underlægge sig det, man tror at vide, markedet vil have. Markedet er ikke ubevægeligt, det kan påvirkes med dissingsk stædighed og entusiasme.

Det må være fordringen til alle, der påtager sig ansvaret for de ydre rammer for kunst, kultur og videnskab. Frem med passionen og gejsten, vi har heldigvis mere end 25 minutter endnu.